

dr hab. Marta Lempart-Geratowska
Dziedzina: sztuki plastyczne
Dyscyplina: konserwacja i restauracja dzieł sztuki
Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie
Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki
Dnia 9.03.2015 roku

RECENZJA

Zleceniodawca recenzji

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki pismo z dnia 14 stycznia 2015 roku, informujące o wyznaczeniu mojej osoby przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów recenzentem komisji habilitacyjnej do oceny osiągnięć pani dr. Anny Doroty Potockiej.

Do zlecenia została dołączona usystematyzowana, trzyczęściowa dokumentacja (w wersji papierowej i elektronicznej) złożona przez Habilitantkę:

Część I

1. Wniosek o wszczęcie postępowania habilitacyjnego.
2. Autoreferat.
3. Dyplom uzyskania stopnia doktora sztuk plastycznych w zakresie konserwacji dzieł sztuki.
4. Dane osobowe.
5. Nagrody i wyróżnienia.
6. Zrealizowane osiągnięcia artystyczne (dzieło) w formie książki i zarejestrowane elektronicznie.

Część II

1. Prezentacja dorobku artystycznego i twórczego, naukowego oraz dydaktycznego; uczestnictwo w konkursach.
2. Działalność organizacyjna na rzecz środowiska akademickiego, artystycznego oraz uczelni.

Część III

1. Oświadczenie pracodawcy
2. Opinie o współpracy
3. Dokumentacja fotograficzna obiektów (konserwacja i restauracja dzieł sztuki)
4. Dokumentacja fotograficzna obrazów (sztuki piękne)
5. Katalogi wystaw, postery, recenzje prasowe
6. Podziękowania
7. Załącznik rzeczowy (cztery katalogi wystaw oraz książka)

Dane Habilitantki

Pani dr Anna Dorota Potocka urodzona 26 lipca 1964 roku w Warszawie ukończyła studia w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 5, na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki w 1992 roku, uzyskała dyplom z wyróżnieniem w zakresie specjalności: konserwator malarstwa sztalugowego, ściennego i rzeźby drewnianej polichromowanej. Równolegle w latach 1986-1989 studiowała na Wydziale Malarstwa warszawskiej ASP, który ukończyła z wyróżnieniem w pracowni mistrzowskiej prof. Rajmunda Ziemińskiego (aneks do dyplomu). Dr Potocka uzyskała stopień doktora w dziedzinie sztuki plastyczne w dyscyplinie

konserwacja dzieł sztuki nadany Jej uchwałą Rady Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie 24. 06. 2003 roku.

Od ukończenia studiów w 1992 roku związana pracą jako pedagog na macierzystym Wydziale, w Katedrze Konserwacji Malarstwa Sztalugowego i Rzeźby Drewnianej Polichromowanej – w latach 1992-2003 jako asystentka w Pracowni Konserwacji Malarstwa Sztalugowego a od 2003 jako adiunkt w Katedrze Konserwacji Malarstwa na Podłożach Ruchomych i Rzeźby Drewnianej Polichromowanej w Pracowni Konserwacji i Restauracji Malarstwa na Podłożach Ruchomych.

Dr Potocka od 2010 roku pełni funkcję Pełnomocnika Rektora ASP w Warszawie ds. Krajowych Ram Kwalifikacji a od roku 2012 przewodniczy Radzie ds. Jakości Kształcenia w macierzystej Uczelni.

Ocena autoreferatu

Przedstawiony przez Habilitantkę autoreferat to niezwykle rozbudowana w formie i zawartości autoprezentacja działalności dydaktycznej, twórczej, badawczej oraz społecznej. Autoreferat charakteryzuje w pełni osobowość dr. Potockiej, która świadomie wykorzystuje posiadaną wiedzę, możliwości i umiejętności artystyczne, by działać owocnie jako konserwator dzieł sztuki, zarówno praktyk jak i naukowiec – nauczyciel akademicki. Równolegle uprawia malarstwo, jak sama je określa „w klasycznej formie, pozostając niejako na uboczu współczesnych eksperymentów”. Nie unika jednak eksperymentowania – badanie, poszukiwanie i wykorzystywanie w praktyce nowych materiałów dedykowanych w pierwszej kolejności konserwacji dzieł sztuki, towarzyszy Jej od wielu lat, niestrudzenie dzięki życzliwości instytucji badawczych i własnemu ogromnemu zaangażowaniu wprowadza do zabiegów konserwatorskich nowe, oryginalne materiały. Należy uznać Ją za specjalistkę w zakresie wzmacniania i stabilizacji podobraz jedwabnych – zrealizowanych w ostatnich 11 latach 5 projektów badawczych (w jednym kierowała projektem w pozostałych była jednym z wykonawców), zgłoszony wniosek patentowy, są tego najlepszym dowodem. Dr Anna D. Potocka to osoba niezwykle pracowita, angażująca się w projekty a właściwe skomplikowane merytorycznie zadania służące szkolnictwu artystycznemu, które z trudem i oporami włącza się w zawilości Krajowych Ram Kwalifikacji. Z przedstawionych w autoreferacie podglądów Habilitantki na kształtowanie sylwetki konserwatora-restauratora zabytków wynika, że powinien on być uformowany jako artysta, otwarty na wiedzę i współczesne osiągnięcia naukowe, rzetelny – postępujący etycznie. Taką osobą jest bez wątpienia sama Habilitantka, której postawa i dorobek, o którym poniżej, świadczą w pełni.

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

Dziełem artystycznym wskazanymi i dołączonym w wersji drukowanej i elektronicznej jest publikacja Habilitantki, *Badania i zastosowanie współczesnych materiałów z włókien jedwabnych w autorskich pracach konserwatorskich*, która ukazała się w 2014 roku nakładem Wydawnictwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie; ISBN 978-83-63594-56-5.

Publikacja, zamyka – podsumowuje projekt badawczy, który opisując w wielkim skrócie, służył wypracowaniu metod wzmacniania i stabilizowania zabytkowych tkanin jedwabnych w oparciu o wytworzone m. in. nowe materiały zawierające włókna białkowe. Dublażem tkanin jedwabnych jako podobraz malarskich, poświęciła Habilitantka swoją pracę doktorską, wykorzystując w niej własne doświadczenia i korzystając z kwerendy archiwalnej. Zdobyta wówczas wiedza, do której cały czas sięgamy w dydaktyce (mając dostęp do publikacji), oparta na obserwacjach zakonserwowanych wcześniej obiektów poddanych naturalnemu starzeniu, skłoniła dr. Potocką do dalszych poszukiwań. Ich owocem było opracowanie, wytworzenie i opatentowanie materiału

papieropodobnego – papieru jedwabnego, który zespolony w odmienną od tkaniny jedwabnej strukturę, dostosowanym właściwym pH może stanowić trwałe wzmocnienie i uzupełnienie zniszczonych tkanin jedwabnych, będąc jednocześnie bliskim pod względem składu pierwotnej tkaninie zabytkowej czy podobrazu malarskiemu. Do czasu opatentowania papieru jedwabnego w 2006 roku, jak i do chwili obecnej literatura przedmiotu nie zawiera informacji o wykorzystywaniu włókien jedwabiu naturalnego do produkcji cienkich papierów służących praktyce konserwatorskiej. Dlatego też, przedstawioną publikację – dzieło artystyczne należy uznać za nowatorskie, i to co szczególnie ważne w konserwacji i restauracji dzieł sztuki niezwykle potrzebne i od dawna oczekiwane.

Publikację o przejrzystym układzie, podzieloną na 8 rozdziałów rozpoczyna wprowadzenie w budowę i właściwości włókien jedwabnych, by obecne w kolejnych rozdziałach zagadnienia badawcze, analizy porównawcze wyników badania próbek tkanin jedwabnych po procesach starzenia, można było odnieść do papieru jedwabnego, uzyskując porównanie ich właściwości. Interesująco z punktu widzenia konserwatorskiego prezentuje się rozdział IV, w którym Habilitantka bada tkaniny jedwabne zdublowane na podłoża o zróżnicowanym charakterze.

W próbach wykorzystano papier jedwabny o dwóch gramaturach zestawiony z typowymi papierami japońskimi. Wyniki prób po aplikacji papieru jedwabnego jako warstwy neutralnej pomiędzy tkaninami jedwabnymi z zastosowaniem klejstru w kontakcie z oryginałem i mas dublażowych akrylowych stykowo z płótnem dublażowym, niezwykle pozytywnie rokują dla praktyki konserwatorskiej, zapewniając odwracalność zabiegu. Warto podkreślić, zamykając analizę tej ponad 130 stronicowej części publikacji, dbałość o szczegóły prowadzonych analiz i wprowadzane modyfikacje produktu – papieru jedwabnego, przez zastosowanie preparatów enzymatycznych w celu poprawienia właściwości papierotwórczych włókien jedwabnych przy zachowaniu wszystkich pozytywnych jego cech. W recenzowanej publikacji dwa obszernie rozdziały, VI i VII, Habilitantka poświęca zastosowaniu opatentowanych papierów jedwabnych jako podłoża unikatowego, służącego twórczości malarskiej oraz graficznej – formowane papiery w arkuszach oraz w formie wstęgi o zróżnicowanej gramaturze pokrywane są farbami akwarelowymi, akrylowymi oraz gwaszem. Próby te dają dobry rezultat skłaniając do eksperymentowania z innymi technikami. Nie dziwi więc fakt, iż prof. Grzegorz Bienias zainteresował się tym nowym materiałem biorąc udział w eksperymencie artystycznym, którego efekty zostały zaprezentowane w 2008 roku w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggħa (miałam sposobność uczestniczyć w tym wydarzeniu). W niespełna dwa lata po wystawie siedem z prezentowanych wówczas automonotypii wymagało konserwacji, która jak pisze Habilitantka „stała się elementem w swoisty i niezwykle przewartny sposób zamykającym cykl działań związanych z wdrażaniem papieru jedwabnego...”. Przygotowany na potrzeby konserwacji wspomnianych dzieł projekt konserwatorski, i późniejsza jego realizacji zostały zaprezentowane w przedostatnim rozdziale publikacji, która jest interesującym, zwartym dziełem, stojącym na bardzo wysokim poziomie.

Ocena osiągnięć artystycznych, twórczych, naukowych i dydaktycznych

Własna twórczość artystyczna dr. Potockiej ma dla niej szczególne znaczenie, na realizację prac malarskich znajduje czas pomimo bogatej działalności naukowej, przebiegającej w ryzach czasowych ze względu na prowadzone projekty badawcze. Aktywność na polu artystycznym jest znacząca – 15 wystaw – 5 indywidualnych, udział w wystawach zbiorowych, również za granicą (5) – w tym z zastosowaniem nowatorskich podłoży m. in. papieru jedwabnego, kurator 5 wystaw (artystycznych i konserwatorskich). Równolegle Habilitantka prowadzi działalność konserwatorską indywidualną, od czasu uzyskania stopnia doktora przeprowadziła 33 realizacje konserwatorskie (wszystkie udokumentowane), część z nich była prezentowana na wystawach.

Powodem do dodatkowej satysfakcji są wspomniane wcześniej osiągnięcia naukowe, które należy podkreślić w sposób szczególny. Są one wynikiem przemyślanych, wnikliwych badań, wzajemnie się dopełniających przez ostatnie 11 lat – tematem przewodnim jest podobrazie jedwabne w procesie konserwacji i restauracji. Odnotować należy kierowanie przez Habilitantkę projektem finansowanym przez KBN, udział jako wykonawca w projekcie finansowanym przez NCN, ponadto prowadzenie 3 projektów własnych na ASP w Warszawie i udział jako wykonawca w kolejnych 3 projektach własnych Instytutu Biopolimerów i Włókien Chemicznych w Łodzi, oraz współautorstwo patentu – *Sposób wytwarzania papieropodobnego materiału zawierającego włókna jedwabiu naturalnego*. Dr Potocka jest autorką 5 ekspertyz naukowych oraz 13 publikacji naukowych, w tym m. in.: 2 monografii, 4 artykułów w czasopismach punktowanych (współautorstwo), 3 artykułów w pracach zbiorowych, wstępu do katalogu. Papier jedwabny jako materiał papieropodobny był prezentowany na 4 konferencjach międzynarodowych. Habilitantka, co warto podkreślić, jest laureatką 6 nagród międzynarodowych za osiągnięcia wynalazcze. Dr Potocka jest doświadczonym dydaktykiem. Sprawuje nadzór nad pracami konserwatorskimi studentów II i III roku, prowadzi wykłady dla studentów III roku, seminaria z zakresu konserwacji dzieł sztuki, koordynuje praktyki studenckie. Była promotorem 4 prac magisterskich, recenzentem 2.

Ocena osiągnięć dr. Anny Doroty Potockiej nie byłaby pełna bez odnotowania jej wieloletniego zaangażowanie w działalność na rzecz środowiska akademickiego i artystycznego oraz na rzecz uczelni, począwszy od inicjatywy utworzenia Kurii Doktorów Wyższych Uczelni Artystycznych, udział w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego, Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ponadto członkostwo w 5 zespołach eksperckich powoływanych przez organy i instytucje państwowe – w tym najważniejszych dla edukacji zajmujących się opisem obszarów kształcenia dla Krajowych Ram Kwalifikacji w szkolnictwie wyższym, i kolejnych związanych z reformą szkolnictwa wyższego; od 2006 roku dr Potocka uczestniczy w pracach Prezydium i Plenum KRUA, jest przedstawiciel KRASP w RGNiSW XI kadencji. W dowód zasług w tej dziedzinie była nagradzana wielokrotnie przez MNiSW, MKiDN oraz Generalnego Konserwatora Zabytków.

Zawsze, z wielką życzliwością i zrozumieniem przyjmowała prośby o wyjaśnienie i ocenę wstępnych materiałów do nowotworzonych Krajowych Ram Kwalifikacji, bez których wielu osobom, między innymi niżej podpisanej nie udało się przebrnąć przez ogrom przepisów, zaleceń i niezrozumiałych sformułowań.

Konkluzja

Na podstawie dostarczonej dokumentacji habilitacyjnej, szczególnie w oparciu o udokumentowane osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i artystyczne oraz dołączone dzieło – publikację, należy uznać dr. Annę Dorotę Potocką z osobę, która do reprezentowanej przez siebie dyscypliny naukowej – konserwacji i restauracji dzieł sztuki wnosi ważną wiedzę i stwarza możliwości jej praktycznego zastosowania. Na podkreślenie zasługuje popularyzowanie osiągnięć naukowych na forum międzynarodowym, który przynosi splendor nie tylko Habilitantce ale również polskiej nauce.

Niniejszym stwierdzam, że powyższe osiągnięcia pani dr. Anny Doroty Potockiej w pełni spełniają wymagania art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki.

9.03.2015

MARIA IRENEJA CIEPŁOZIŁA